

I KA KAN KA MUN LE LON DUNJUNYA LAKANARI NYININKA KANKO LA.

I be France le kɔɔ sisan, men ye EU+ jamana do ye.

Erɔpu Lajen-kulu (EU+) jamana ninnu le ye:

Erɔpu Lajen-kulu (EU) jamana-ladinnin 27 ninnu: Otriki, Beliziki, Biligari, Kirowasi, Sipiri, Ceki Jamana, Danemariki, Estoni, Finilandi, Faransi, Alimani, Giresi, Ongiri, Itali, Latvia, Lituani, Liganburu, Maliti, Nederilandi, Polɔni, Poritigali, Irilandi Jamana, Rumani, Silovaki, Siloveni, Espanyi, Suwedi ni

jamana 4 werew: Isilandi, Lisitenisitayini, Norivezi ni Suwisi.

KɔɔKOW

Mun ye dunjunya lakanari (asili) ye? 3

Mun ye asili nyinini cogo ye? 4

➤ Tuma juman ni yɔɔ juman i ka nyininka sebene sebenni ni a bilali bena ke? 6

➤ Mun bena ke sebenni ni seben bila tuma na? -

➤ Cogo juman be ke ni i nara ni denmisenninw wala magɔba do ye men deme be i bolo? -

➤ Jamana juman bena i ka nyininka sebene lanyini? -

➤ I ka nyininka sebene bena lanyini cogo juman? -

➤ I bena lanyinili sɔɔ cogo juman i ka dunjunya lakanari nyininka sebene kanko la? -

I KA HAKƐW MUN LE YE? 14

I KA SARIYA LABATO KOOW MUN LE YE? 18

Kojo juman bena bo a la ni i ma i ka sariya labato koow ke? 22

Mansonw bena janto mako kerɛnkerenninw na cogo juman? 24

Keneyaba-kɔɔsili -

Ni i b'a fe ka kɔse i ka jamana na dun? 25

➤ MUN YE DUNJUNYA LAKANARI YE?

Dunjunya lakanari mako be se ka ke i la ni i te se ka kose i ka jamana na, i sirannin be tɔɔɔ-koow ne wala i kojo be fariya-koro juguman do ne. O kɔɔ le ye ko, misali la, i nii wala i ka hɔɔnya be se ka ke fariya kɔɔ, wa i ka jamana mansow tena i lakanari ke o fariya ne.

I ka hake le ye ka dunjunya lakanari nyininka sebeni bila.

Yan Erɔpu kɔɔ, dunjunya lakanari be se ka ke cogo werew la: **asili-nyininala hako wala demɛ-lakanari werɛ.**

Dunjunya lakanari be wele fana ko asili.

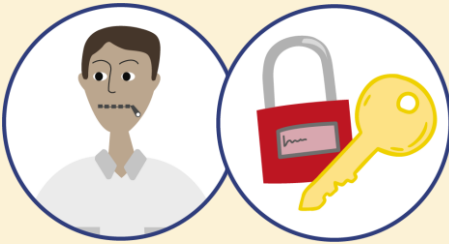

➤ MUN YE ASILI NYININI COGO YE?

Asili nyinini cogo kɔkɔ, mansonw bɛna a lanyini ni dunjunya lakanari mako bɛ i la, wa ni o lo, lakanari sugu juman le bɛnnen bɛ i ma.

Sira-bolo nin kɔkɔ, sɔɔɔɔɔɔ bɛna di i ma ka sababu bɛɛ fɔ mennu kosɔn i bɔra i ka soo ni i sɔɔɔ-jamana na. I ka tiɲɛ fɔ kili-tigilaw yɛ i ka dalilu bɛɛ kanko la mennu kɛra sababu yɛ i bɔra i ka jamana na.

Ni i ka dunjunya lakanari nyininka sebeni bilara tuma mɛn na, i bɛ jate sisan dunjunya lakanari nyininala yɛ.

Kunnafoɲi o kunnafoɲi i bɛna a fɔ mansonw yɛ, o bɛna to gundo la. Kunnafoɲi o kunnafoɲi i bɛna a fɔ mansonw yɛ, o bɛna to gundo la. O kunnafoɲi ninnu tɛna fɔ mɔɔɔw yɛ abada, mennu bɛ i tɔɔɔ la.

Erɔpu kɔnɔ-donli

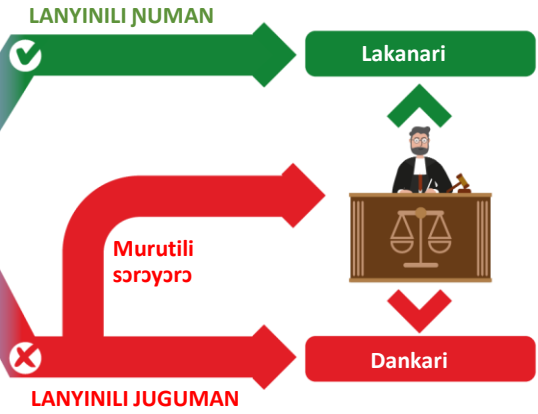
1 Nyininka sɛbeni keli	2 Nyininka sɛbeni sɛben-donli	3 Nyininka sɛbeni ladiyara-bilali

EU+ jamana mɛn lanyinara ka i ka nyininka sɛbeni lanyaraa, o lanyinili.

Sɛmɛbɛ-taga EU+ jamana wɛrɛ kɔnɔ

5 Lanyinili-kanko lasɛ-i-ma

4 I yɛrɛ ka baro

► TUMA JUMAN NI YƆRƆ JUMAN I KA NYININKA SEBENI SEBEN-DONLI NI A BILALI BENA KE?

I ka dunjunya lakanari nyininka sebeni bena seben-don yan [...], lo ni tuma men bena lase i ma / [...]. I ka kan ka seben-donli ke lojo 3 kɔɔɔ defɛ, ka bɔ nyininka sebeni ke lo la wala janto-lanyaarali ban tuma na.

Ni i ka nyininka seben-donnara ka ban, i ka kan ka a ladiyara-bila yan [...] lo ni tuma men bena lase i ma seben-donli tuma na / [...] / ladiyara-bilali seben bilali fɛ yan [...].

I ka nyininka sebeni ladiyara-bilali ka kan ka ke lojo 21 kɔɔɔ, ka bɔ i ka nyininka seben-donlo ma.

A kojo kunba le ye i ka i ka nyininka sebeni ladiyara-bilali ke. Ni i ma dese i ka nyininka sebeni ladiyara-bilali dafa, i ka nyininka sebeni bena jate ko a bɔra a nɔ la, fo ni o dese li sababu bɔra i bolo-kɔ-fɛ. O kɔɔɔ le ye ko dunsigu hako bena bɔ i bolo, demen ni baara hakew, ani hake men be i bolo ka to jamana nin kɔɔɔ.

➤ MUN BENA KE SEBEN-DONLI NI LADIYARA-BILALI TUMA NA?

Seben-donli ni ladiyara-bilali be koo ninnu fan daw le ye.

I bolokurusi-nɔw bena ta.

I jaa bena ta.

I bena nyininka ka i ka tɔgɔmasere seɓeni, tagama seɓeni ni seɓeni kojo were bee jira.

I bɛna nyininka ka i yɛrɛ kanko kunnafonniw di. I bɛna nyininka fana i ka denbaya mɔɔɔ dɔw kanko la, mɛnnu sigidɔ bɛ jamana nin kɔɔ wala EU+ jamana wɛrɛ kɔɔ. Kunnafoni wɛrɛw bɛna kɔɔ-lanyaara yan

I bɛna nyininka ka i sɔɔ-cogo kunnafonniw di (sigi-yɔɔ, telefɔnu nɔmɔɔɔ, ani imɛli).

I ni i ka fɛnnu bɛ se ka kɔɔsi. I ka fɛnnu bɛ to i ta ye... fo ni fɛn dɔw bɛ a kɔɔ mɛnnu bɛ se ka kɛ fariya ko ye.

I bɛ se ka kɛnyaba-kɔɔsi kɛ.

Lanyinili kera i ye ko EU+ jamana do bena i ka dunjunya lakanari nyininka sebene lanyara defe. I te se ka jamana sugandi i yere ye. O be soro kunnafoni ni sebene ninu kanko la:

- i ka soro-jamana ni jamana bee i sigido kera mennu kono
- sababu mennu kera i bora i ka jamana na wa munna i t'a fe ka kose
- i ka kofe-koow ni i ka denbaya kofe-koow
- i ka tagama kanko Erɔpu kono
- dunjunya lakanari nyininka sebene k'a teme fen o fen.

Sira-bolo ninu cogo be se ka ke ka bo nyɔɔn fe, nka nyininalaw bee be lanyara cogo kelen le la. Kunnafoni mennu lanyaarara, o bena mara lakanari la jamana ni Erɔpu ka kunnafonni-marayɔɔw kono.

I ka sariya labato koo le ye wa a ka fisa i ye, i ka tije fo ka baara ke nyɔɔn fe ni mansonw ye.

[Seben-donli kofe, i bena manson-seben do soro men b'a jira ko i ka nyininka sebene kera wa a seben-donnen lo.] Ni i ka nyininka seben-donnara/ladiyara-bilara, i bena manson-seben do soro men b'a jira ko i ye dunjunya lakanari nyininala ye.

I ka kan ka taga a ni i bolo tuma o tuma.

➤ COGO JUMAN BE KE NI I NARA NI DENMISENNINW WALA MƆGƆBA DEMEBEBILALA YE?

Ni i nara ni:

- i ka den mennu ma san 18 sɔɔ fɔɔ
- wala denmisennin mennu san ma 18 sɔɔ mennu lakanari sariya be i bolo

o mɔgɔ ninnu fana mako be dunjunya lakanari nyinini la. Denmisenninw ka kan ka taga i fe mansonw ye.

Ni i ka denw san sara 18 ma wala ka teme o kan, o mɔgɔ ninnu ka kan ka u yere ka nyininka sebene ladiyara-bila.

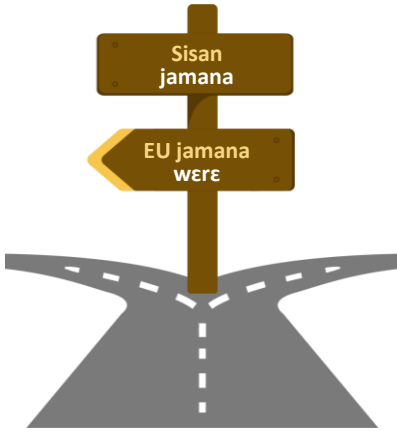

Ni i lakanari be mɔgɔ dɔ kan men san sara 18 ma wala ka teme o kan, nka mako-temen-koo dɔ be a la men b'a bali ka lanyinili ke a yere ye, i be se ka dunjunya lakanari nyininka sebene bila a tɔgɔ la.

O tigi ka kan ka ke i fe a ka nyininka ladiyara-bila tuma na.

➤ JAMANA JUMAN BENA I KA NYININKA SEBENI LANYIARA?

Lanyinili kera i ye ko EU+ jamana do bena i ka dunjunya lakanari nyininka sebene lanyara defe. I te se ka jamana sugandi i yere ye.

Mansonw bena sira-bolo do labato ka lanyini ke ni EU+ jamana juman le lakanari be i ka nyininka sebene kan. O welele ko jamana lanyarali cogo.

O koson, i ka kan ka mansonw fo ko ninnu kanko la.

- Ni i ka denbaya mago do be EU+ jamana were kono.
- Ni EU+ jamana were ka wiza wala sigi-sebene di i ma k'a teme. (Wiza be yamari di i ma ka taga jamana do kono.) O be se ka ke togomasere ye i ka pasipori kono. Sigi-seben ye seben le ye men be yamari di i ma ka to jamana kono.
- Ni i doni be EU+ jamana were kono k'a teme.
- Ni i ka dunjunya lakanari nyininka sebene bilara EU+ jamana were kono k'a teme.
- Ni EU+ jamana were ka karandafali sebene wala togomasere sebene di i ma.

Ni mansonw kera a lanyara ko EU+ jamana were le lakanari be i ka nyininka sebene lanyarali kan, i bena kunnafoni kerengerennin caaman soro o sira-bolo ninnu kanko la, ani i ka hakew ni i ka sariya labato koow.

I be se ka kunnafoni werew soro **seben-dogonin kerengerennin do kono.**

➤ I KA NYININKA SEBENI BENA LANYIARA COGO JUMAN?

I KA NYININKA SEBENI LANYAARALI

Mansonw bena a lanyara ni dunjunya lakanari mako be i la.

I bena wele i **yere ka baro** la.

I bena wele-sebeni sɔɔ **positi fe / imeli fe / ladiyara-bilali kɔfe / keneyaba-akawunti fe / i yere bolo.**

Baro nin bena ke i yere bolo, wala ko kerenkerennin dɔw la, ka bɔ yɔɔ jan.

Baro kanko bena seben-don (anregistre).

Baro nin ye sɔɔyɔɔ le ye i ye ka i ka dalilu beɛ fɔ kerenkerenni la mennu kosɔn i be dunjunya lakanari nyini, wa munna i t'a fe ka kɔse i ka sɔɔ-jamana na.

I ka kan ka taga i yere ka baro la wa i ka saba i ka se tuma na. Ni i ma taga i yere ka baro la k'a sɔɔ dalilu fariya wala dalilu tijema ma sɔɔ o deseli kosɔn, i ka nyininka sebeni bena jate ko a bɔra a nɔ la, wa i ka koo tena lanyara tugun. Ni i ma taga i yere ka baro la k'a sɔɔ dalilu fariya ma sɔɔ o deseli kosɔn, i ka nyininka sebeni bena jate ko a bɔra a nɔ la.

Mɔgɔba nyininala kelen-kelen beɛ bena baro ke a dɔɔn na.

Sɔɔyɔɔ bena di i ka denmisenninw fe fana ka baro ke.

I yere ka baro kɔfe, i ka nyininka sebeni bena lanyara. Mansonw bena a lanyini ni dunjunya lakanari bena di i ma wala ni a tena di.

Koo kerenkerennin dɔw kɔɔ, a be se ka ke ko i yere ka baro tena ke. Mansonw bena i lɔn ko la ni o bennen be i ma.

Tuma juman le bena ta i ka nyininka lanyaarali la?

Sira-bolo nin bena kalo 6 ta ka bɔ ladiyara-bilali lo ma. Tuma dɔw la, lanyaarali be se ka men, nka a te kan ka kalo 21 teɛɛ.

➤ I BENA LANYINILI-KANKO SƆRƆ COƆO JUMAN I KA DUNJUNYA LAKANARI NYININKA SEBENI KANKO LA?

Lanyinili sebennin bena bila **positi fɛ / kenɛyaba-sira fɛ / ka di i bolo dɛfɛ** wala i ka sariya-dɛmɛn-mɔƆo ma. I bena lanyinili bɔ-koo lɔn kanko dɔ la mɛn kɔrɔ bɛ i yɛ.

Ni lanyinili kera juguman ye, a dalilu bena kɔnɔ-fɔ o lanyinili kɔnɔ, wa lanyinili bena di i ma ka kɔse i ka jamana na.

MURUTILI SƆRƆYƆRƆ

Ni i ma sɔn lanyinili ma, i bɛ se ka murutili kɛ a kanko la. O kɔrɔ le ye ko **kitabon** bena lanyinili lanyaaara tugun. I bɛ se ka sariya-dɛmɛn-mɔƆo (awoka) nyini mɛn ye gbe-fuyee ye, k'i dɛmɛ i ka murutili kanko la.

I ka kan ka i ka murutili jira tuma kerɛnkerɛnnin dɔ kɔnɔ mɛn fɔra lanyinili sebɛni kɔnɔ. I bena kɔnɔ-lanyaara kunnafoni caaman sɔrɔ o kanko la, ni lanyinili kera juguman ye.

Ni i ka dunjunya lakanari nyininka ni murutili bɛɛ dankara, wa hake wɛrɛ tɛ i bolo ka to yan sababu wɛrɛw kɔsɔn, i ka kan ka bɔ France kɔnɔ lo mɛn fɔra i yɛ, o ma se fɔb. Ni i ma bɔ i yɛrɛ sago la, i bɛ se ka kɔse-tagadi-i-la ni sembe ye.

➤ I KA HAKƐW MUN LE YE?

HAKƐ BE I BOLO KA TO YAN WA KA LADIYARA-DEMEN NI BAARA DJW SƆRƆ.

I n'a fɔ dunjunya lakanari nyininala, i sariya-hake le ye ka to jamana men be i ka nyininka lanyara o jamana kɔnɔ, fo o lanyara-baara ka ban.

I be se ka kunnafonni sɔrɔ ladiyara-demen ni baara mennu bena di i ma, o be sɔrɔ seben-dogonin were kɔnɔ.

KANKO-LADEFA-MOƆƆ SOROLI

Ni i tɛ [...] fɔ, kuma-yeɓemaba dɔ bena i demɛ baro koo la ni mansonw ye i ka nyininka seɓen-don ni a ladiyara-bilali tuma na, ani i yɛɛ ka baro tuma na. Kanko-ladefa-moƆƆ demenin ye gbe-fuyee ye.

Kanko-ladefa-moƆƆ tɛ fan o fan fɛ, o kɔɔ le ye ko a tɛ moƆƆ si demɛ ka tɛmɛ a nyɔɔɔn kan. A bɛ gundo ladiyara wa a tena i ka kanko fɔ moƆƆ si ye men tɛ manson lakanarinw dɔ ye.

Kanko-ladefa-moƆƆ tɛ se ka fɛn o fɛn sɔɔ i ka nyininka lanyinili kanko la.

Mansonw lɔn ko la sisan ni i ma kanko-ladefa-moƆƆ kɔɔɔfa wala ni i kɛra a lanyara ko a tɛ fan o fan fɛ.

I BE SE KA CEE WALA MUSO NYININKA KA KE I KA KANKO-LADEFA-MOƆƆ YE. NI O BENA I DEMɛ KA I KA KONJ-KOOW Fɔ KA DAFA.

Ka bɔ i ka dalilu ninnu kanko la wa ni sɔɔɔɔɔɔ bɛ a la, i ka nyininka bena ladiyara.

SARIYA-DEMEN-MOGO (AWOKA)

Sariya-demen-mogo ye mogo le ye men be sariya demen di i ma wala ka taga i no la mansonw ye. Sariya-demen-mogo te mansonw bolo-ko-mogo ye, wa a be i ka mako deme. Sariya-demen-mogo be se ka i deme i ka dunjunya lakanari nyininka kanko la, asili nyinini sira-bolow la, manson-sebeni-koow la, wa a be se ka to i fe i yere ka baro tuma na.

I ka hake le ye ka baro ke ni sariya-demen-mogo ye asili nyinini sira-bolo o sira-bolo kono ni i yere ka wari le ye.

I be se ka sariya-demen-mogo nyininka men ye gbe-fuyee ye murutili tuma na, fo ni i bolo-wari be se ka o sara ke. / Sariya-demen-mogo demenin bena di i ma gbe-fuyee [...].

Ni i sago be sariya-demen-mogo kerengerennin do la, a soro-cogo kunnafonniw fo mansonw ye sisan.

I ka sariya-demen-mogo ka kunnafonniw fo mansonw ye, men bena a ke u be se ka kanko lase a ma i ka nyininka sebeni kanko la.

HAKE BE I BOLO KA LJN KO LA NI SARIYA-LADILI SƆRƆLI MEN YE GBE-FUYEE YE

I be se ka sariya-ladili nyininka, men te sƆrƆ ni wari ye, asili nyinini sira-bolo tuma na. Sariya-ladili be o kƆnƆ men be i dem e i ka nyininka ladiyara-bilali koo la. Sariya-ladili kƆrƆ le ye ko, i be se ka kƆnƆ-lanyaarali sƆrƆ ko ninnu kanko la.:

- i ka hakew ni i ka sariya labato koow
- sira-bolo werew
- sariya koo fariyaninw

I be se ka kunnafoni ni sariya-ladili nyini yan OFII

I BE SE KA BARO KE NI UNITED NATIONS REFUGEE AGENCY (UNHCR) WALA GBEN-KULU WEREW YE

I be se ka baro ke ni UNHCR wala u ka gben-kulu gbenninw ye asili nyinini sira-bolo o sira-bolo kƆnƆ

UNHCR be asili-nyininalaw ni asili-sƆrƆlaw ka mako ni u ka hakew lakanari ke. UNHCR wala u ka gben-kulu gbenninw fana be kunnafoni ni demen di asili-nyininalaw ma.

UNHCR sƆrƆ-cogo kunnafonniw ni asili nyinini sira-bolo kanko-koow be se ka sƆrƆ UNHCR ka webisayiti kƆnƆ <https://help.unhcr.org/fr/> .

I be se ka baro ke fana gben-kulu wer e o wer e ye men be sariya-ladili wala ladili werew di nyininalaw ma.

► I KA SARIYA LABATO KOOW MUN LE YE?

JAMANA NIN KA SARIYAW LABATO

TO JAMANA KƆNƆ I KA DUNJUNYA LAKANARI NYININKA SEBENI KERA MEN KƆNƆ

I kana a fe ka taga EU+ jamana were kɔnɔ. Yamari be i bolo ka taga EU+ jamana were kɔnɔ, fo ni mansonw le ka o yamari di i ma.

A LADIYARA KO MANSONW BE SE KA I SƆRƆ WA I KA SABA I KA LANYINI TUMA NA.

I ka kan ka taga lanyini tuma bee la i yere bolo, tuma o tuma ni mansonw ka o nyininka i ye. I ka saba i ka se tuma na. Ni i ma dese ka taga lanyini tuma na dalilu fariya dɔ kosɔn, mansonw lɔn ko la sisan wa i ka o dalilu kɔrɔfɔ.

BAARA KE NYƆGƆN FE NI MANSONW YE KA

I o nyininka kera i ye, i ka kan ka ko ninnu ke.

- I yeƣe kanko kunnafonniw di

- I ka tƣgomasere sebeniw jira Ni o ninnu te i bolo, a dalilu kƣƣfƣ.

- I bolokurusi-nƣw ni i jaa ladiyara ka ta

- I ka nyininka sebeni ladiyara-bila lo ni yƣƣ men lanyinara.
- I ka kan ka taga i yeƣe ka baro la wa i ka nyininkali ninnu jaabi baro tuma na.

- I sƣn a ma ka i yeƣe ani i ka fennu kƣƣsi, ni **mansonw / [...]** be a nyininka i ma. Kƣƣsili bena ke deƣe ni a mako-koo fariya sƣƣla. Mansonw bena o kƣƣsili dalilu fƣ i ye. Mƣgƣ men bena i kƣƣsi, o bena ke i sifa kelen-nyƣgƣn le ye (ceƣe ni ceƣe, muso ni muso), wa o bena ke cogo la men be i ka mƣgƣya lakanari.

TIJNE FƆ

I ka kanko kojo kunba le ye i ka nyininka sebɛni lanyinili kanko la. O kosɔn i ka kan ka kunnafonni dafanin ni tijɛma di i yɛrɛ tɔgɔ kanko la, i ka denbaya, i sɔrɔ-jamana, sababu mɛnnu kɛra i bɔra i ka jamana na wa munna i t'a fɛ ka kɔsɛ.

I bɛ se ka dɛsɛ ka hakili-to koo bɛɛ la, o kosɔn i bɛ se ka dɛsɛ ka nyininkali bɛɛ jaabi. O kooma, i kana kanko faniyaba da, nka i ka a fɔ ko i ma hakili-to o la.

SƆRƆ-COGO KUNNAFONNI TIJɛMA DI WA A LADIYARA KO I Bɛ SƆRƆ

Mansonw ka kan ka se ka i sɔrɔ tuma o tuma i ka dunjuna lakanari nyininka sebɛni kanko la.

Ni i ka sigi-yɔrɔ, imɛli wala tɛlifɔnu nɔmɔrɔ yɛlɛmanna, mansonw lɔn ko la sisan.

! I hakili to a la, i kana bɔ France i tuma mɛn na i ka nyininka sebɛni lanyara tuma na.

Ni i sigini bɛ asili-nyininala-sigi-yɔrɔ dɔ kɔnɔ, i kana taga yɔrɔ wɛrɛ fo ni mansonw ka yamari di i ma.

KUNNAFONI NI SEBENI BEE BILA MENNU BE DEME DON I KA NYININKA NA YAN OFPRA

Ni tɔɔmasere sebeniw be i bolo, i ka kan ka o jira sisan.

I ka kan ka kunnafoni ni sebeni wɛɛ o wɛɛ bila men be se ka mansonw deme ka i ka nyininka lanyara wala ka jamana lanyara men lakanari be i ka nyininka kan. Sebeni ninnu be se ka ke, misali la: pasipɔri, furu-seben, denbaya-seben, sɔɔdasiko-tɔɔmasere, baara-ke-dalilu, politik-gben-kulu-don-seben, karandafali sebeniw, kitibon ni polisimansɔnw ka raboɔruw, jaaw ni keneyabakɔɔsi sebeniw.

Mako te i la ka sebeniw bila mennu be kunnafoni dɔɔɔn fɔ i ka jamana kanko la. Asili mansonw janto-lanyaaran be i ka jamana kɔɔɔ-koow cogo la. Asili mansonw janto-lanyaaran be i ka jamana kɔɔɔ-koow cogo la.

I ka kan ka kunnafoni ni sebeni bee bila sisan i ka nyininka sebeni ladiyara-bilali tuma na. Ni sebeni ninnu ma sɔɔ sisan, i ka kan ka u bila i bolo se tuma o tuma, i yɛɛ ka baro tuma na / fɔ lanyinili ka ke i ka nyininka kanko la / [...], positi fe yan [...] / i yɛɛ bolo yan [...] / imeli fe yan [...].

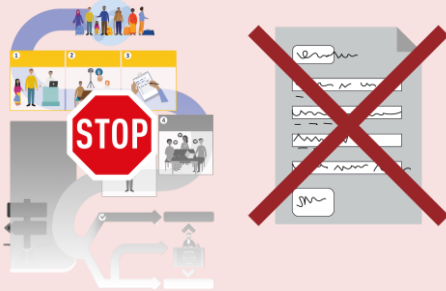
A kojo kunba le ye ka seben-fɔɔɔ tijemanya jira, ni o be se ka ke. I kana tɔɔmasere sebeni si tijɛ wala ka a firi. I kana sebeni kojo si dogo. I kana sebeni faniyaba bila abada.

Ni a be se ka ke, wa ni a te fariya koo si lase mɔɔɔ ma, i ka teri wala i ka denbaya mɔɔɔ dɔw nyininka ka i ka sebeniw bila i ma.

MUN BENA KE NI I MA I KA SARIYA LABATO KOOW DAFA?

I KA ASILI NYININI SIRA-BOLO BENA JD

I ka nyininka bena jate ko **a bɔra a nɔ la wala a dankara**. O kɔɔ le ye ko dunsigu hako bena bɔ i bolo... ni hake mennu bɛɛ bennen bɛ o ma.

O bena ke ni i kera dankari mennu la:

- kunnafoni dili... bolokurusi-nɔw tali
- ka i bulu-nɔw ta wala ka i jaa ta
- i ka sigiyɔɔ fɔli
- nyininkali ninnu jaabili baro tuma na.

O bena ke fana ni i:

- ma i ka nyininka ladiyara-bila tuma lanyinarin kɔɔ k'a sɔɔ dalilu fariya ma sɔɔ
- ni i ma taga i yɛɛ ka baro la k'a sɔɔ dalilu fariya ma sɔɔ;
- ma taga mansonw yɛ ni u ka o nyininka i yɛ.
- ni i ma to yɔɔ men lanyinara i yɛ.
- mansonw tɛ se ka i sɔɔ...
- ni i bɔra jamana kɔɔ.

I bɛ se fana ka a lanyini ka i ka nyininka bɔ a nɔ la asili nyinini sira-bolo o sira-bolo kɔɔ, misali la, ni i ka a lanyini ka kɔɛ i ka jamana na. O koo nin na, dunsigu hako bena bɔ i bolo men bɛ di dunjuya lakanari nyininalaw ma.

LADIYARA-DEMEN SIFƆ DƆW NI BAARA DƆW BƆ SE KA DƆGƆYA WALA KA JƆSI.

Koo dƆw kƆnƆ, **mansonw** bƆ se ka lanyinili kƆ ka ladiyara-demƆn dƆw ni baara dƆw dƆgƆya wala ka u jƆsi.

Mansonw bƆna i lƆn ko la o lanyinili kanko la sƆbƆn-donli fƆ ni u ka i ka koo lanyara ka ban.

I bƆ se ka kunnafoni wƆrƆw sƆrƆ **sƆbƆn-dogonin** kƆrƆnkƆrƆnnin dƆ kƆnƆ.

I KA NYININKA BƆ SE KA TIƆƆ.

Ni i ka kunnafonni dƆ lase mƆn tƆ tiƆƆ ye wala mƆn bƆ mƆgƆ lafiliyara... wala ni i ka sƆbeniw tiƆƆna wala ka faniyaba kƆ u la, o bƆ se ka jugumaya lase i ka nyininka ma, misali la cogo ninnu na.

- I ka nyininka bƆ se ka dankari wa i tena dunjunya lakanari sƆrƆ.

- I ka nyininka bƆ se ka lanyara danbƆ asili nyinini sira-bolo kƆnƆ. (Ni o kƆra, i bƆna kunnafonni kƆrƆnkƆrƆnnin sƆrƆ o sira-bolo nin kanko la).
- I ka nyininka lanyaarali bƆ se ka teliya. O koo nin na, i ka nyininka lanyaaratum bƆna dƆgƆya ka kƆ kalo saba dƆrƆn ye. Sira-bolo teliyarin nin bƆ se ka kƆ sababu kƆrƆnkƆrƆnnin wƆrƆw fana kosƆn. **Mansonw** bƆna i lƆn ko la wa u bƆna kƆnƆ-lanyaarali wƆrƆ kƆ i ye ni teliya-sira-bolo nin bennen bƆ i ma.

Dunjunya lakanari bƆ se ka bƆ i bolo fana ni mansonw nara a lƆn kƆfƆ ko i ma tiƆƆ fƆ asili nyinini sira-bolo tuma na.

➤ MANSONW BENA JANTO MAKO KERENKERENNIN O KERENKERENNIN NA COGO JUMAN?

I ka kan ka mansonw lɔn ko la sisan ni demen kerenkerennin mako be i la. Mako ninnu be se ka bɔ ko caaman na, misali la: kɔnɔ-koo, keneyaba-dese, wala tɔɔɔ men sɔɔla hakili la, fari la, wala cɛɛ-ni-muso-koo la.

Mansonw bena i ka koo lanyara wa u be se ka demen wɛɛ fara a kan ka i deme asili nyinini sira-bolo kɔnɔ. Misali la, u be se ka baarakela kerenkerennin dɔ lanyini i ka koo kan, wala ka asili nyinini sira-bolo tuma lanyini.

➤ KENYABA-KƆRSI

Mansonw be se ka i nyininka ka keneyaba-kɔrsi ke, k'a lanyara ni tɔɔɔ-nɔw wala fariya-koro juguman nɔw be i la ka bɔ tuma temenen na. Kɔrsili nin ye gbe-fuyee ye, wa i bena nyininka ni i sɔnnen be a ma. I bena lɔn ko la kɔrsili ninnu bɔ-koo la, wa o bena lanyara i ka nyininka sebeni lanyinili tuma na. Ni mansonw ma kɔrsili dɔ nyini, i yɛɛ be se ka kɔrsili nyini ni i yɛɛ ka wari le ye.

➤ MUN BE KE NI I B'A FE KA KOSE I KA JAMANA NA?

Tuma o tuma asili nyinini sira-bolo kɔnɔ, i be se ka i yere sago lanyini ka kɔse:

- i ka jamana na
- wala jamana dɔ kɔnɔ i temena men kɔnɔ wala jamana saba-nan were, ni hake be i bolo ka o ke.

Ni i ka i yere sago lanyini ka kɔse, i ka asili nyinini sira-bolo bena jɔ, wa hake tena to i bolo tugun ka to **[Member State tɔgɔ]** kɔnɔ.

Ni i b'a fe ka kɔse i yere sago la, **baro ke ni mansonw ye yan OFII**. I be se ka ladili ni demen sɔrɔ i ka kɔse-tagama lakanarin ni sariyama kanko la.

KUNNAFONI SƆRƆ-DALILU

Manson-baarakela dɔ bena i nyininka ka a ladiyara ko i ka kunnafoni nin sɔrɔ.

Ni i ma koo dɔ kɔrɔfa wala ni nyininkali werɛ bɛ i fɛ,
i bɛ se ka nyininka kɛ tuma o tuma.

Seben-dogonin nin kera kunnafoni dɔɔn le kosɔn. A yere te hake wala sariya labato koo kura si dan. Erɔpu tɔɔ la asili-manson (EUAA) le ka seben-dogonin nin kɔnɔ-kunnafoni fanba di, wa EUAA ka yamari di EU jamana gbenninw dɔɔn le ma ka seben-dogonin nin firi wala ka a yeɓema. EUAA te koo si ta a kan men bennen be kunnafoni ninnu tɔɔma-koo ma, a kɔnɔ-dalilu, a dafali, a sariya-koo wala a lanyini-koo ma, mɛnnu bilara seben-dogonin nin kɔnɔ EU jamana gbenninw wala gben-kulu wɛre lanyinarinw fe. EUAA wala mɔɔɔ si men be baara ke EUAA tɔɔɔ la, mɔɔɔ si ninnu te koo si ta u kan kunnafoni ninnu baara-ke-cogo kanko la mɛnnu sɔɔɔla seben-dogonin nin kɔnɔ.